СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ VII. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 17-го Серпня 1899. | Число 33.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

КАЛЕНДАРЬ.

Серпень.

17	Ч.	Евсигнія, Фавія
18	П.	Преображеніе Госп.
19	С.	Доміція, Пухлерія
20	Н.	9. Емиліяна
21	П.	Маѳія ап.
22	В.	Лаврентія
23	С.	Евпла, Клавдія

Увага.

Хотячі приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И уведомляють секретаря по адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

Хто хоче записати собѣ ОДИНОКУ, РУСКУ, РОБОТНИЧУ ГАЗЕТУ, най пише на адресъ:

„SVOBODA“
P. O. Box 13
MT. CARMEL, PA.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

Справоздане касове „Р. Н. Союза“ за мѣсяць липень с. р.

McAdoo, Pa. Бр. Покр. Пр. Богородиці (май)	$51.88
St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Михаила (червень)	14.50
Mahanoy Plane, Pa. Члены Бр. св. Иліи	4.00
Simpson, Pa. Бр. св. Василія Велик. (червень)	16.83
Waterbury, Conn. Члены	13.86
Laurel, N. Y. Пастернакъ З.	3.25
Perryopolis, Pa. Савайда И.	1.00
Shenandoah, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	39.42
Pittsburg, Pa. Бр. св. О. Николая	111.97
New York, Бр. св. О. Ник.	10.00
Lodi, N. J. Члены	2.50
Yonkers, N. Y. Члены	40.35
Edwardsdale, Pa. Члены	18.50
Rhone, Pa. Члены	4.00
Plymouth, Pa. Члены	5.00
Mayfield, Pa. Бр. св. Кир. и Методія	37.28
Mt. Carmel, Pa. Бр. св. АА. Петра и Павла	25.25
Бр. св. Димитрія	44.25
Centralia, Pa. Члены	6.00
Sayre, Pa. Бр. Благ. Пр. Бог.	8.17
Mayfield, Pa. Члены (черв. и липень)	61.85
Shamokin, Pa. Бр. св. Кир. и Методія	93.56
Бр. св. Иосифа	11.64
St. Clair, Pa. Бр. Пр. Бог.	23.74
McAdoo, Pa. Бр. Покр. Пр. Богородиці	41.73
Priceburg, Pa. Бр. св. Вас. В.	31.78
Simpson, Pa. Бр. св. Вас. В.	20.80
Glen Lyon, Pa. Бр. АА. Пет. и Павла	8.50
Elmira, N. Y. Свѣтакъ Вас.	4.00
Jersey City, N. J. Члены	72.36
Oldforge, Pa. Члены	3.00
Chicago, Ill. Куриловъ М.	2.00
Elmira, N. Y. Бр. св. Арх. Михаила	5.70
Jessup, Pa. Бр. св. АА. Петра и Павла	11.25
Lansford, Pa. Бр. Рожд. Пр. Богородиці	56.78
Belle Vernon, Pa. Братство	16.09
Troy, N.Y. Бр. св. О. Ник.	10.50
Ansonia, Conn. Бр. св. АА. Петра и Павла	40.00
McAdoo, Pa. Гончакъ Вас.	1.00
M. Junction, Ohio Палюхъ В.	3.00
Разомъ	**$979.29**
Розходъ въ липни:	**$65.25**

Станъ касы „Р. Н. С.“ зъ днемъ 31. липня б. р. такій:

1) Фондъ желѣзный	$4472.08
2) „ розпорядимый	322.37
3) Депозиты	1449.05
Сума:	**$6243.50**

Вôдъ 26. липня с. р. дальше приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючі новій члены:

Число въ год. книзѣ:

McAdoo, Pa.	
96. Миндьошъ Иванъ	230
97. Драбинякъ Илія	1011
98. Кандуръ Стефанъ	1012
99. Пастирокъ Андрей	1012
Priceburg, Pa.	
100. Финъ Семенъ	1013
101. Фенцичъ Теодоръ	1013
102. Рябчикъ Павло	1014
103. Торчанъ Никита	1175
Shamokin, Pa.	
104. Таернякъ Осифъ	1183
Simpson, Pa.	
105. Сухенякъ Иванъ	817
Glen Lyon, Pa.	
106. Хованецъ Валько	1366
107. Скородинскій Михаилъ	1443
108. Бережный Теодаръ	1443
Jersey City, N. J.	
109. Єнусякъ Лука	1444
110. Сміѣй Михаилъ	1444
111. Павчакъ Иванъ	1445
112. Сиротякъ Анна	1445
113. Кирчовъ Ольга	1446
114. Ващешакъ Иванъ	1446
Oldforge, Pa.	
115. Телехъ Семанъ	461
Elmira, N. Y.	
116. Тира Марія	1271
New York, N. Y.	
117. Бабишъ Осифъ	1214
118. Врабель Кароль	1215
Jessup, Pa.	
119. Ковальчикъ Николай	438
Lansford, Pa.	
120. Гамерскій Михаилъ	1447
121. Балясъ Василь	1447
122. Ванцко Сидоръ	1448
123. Солоякъ Иванъ	1448
124. Полякъ Василь	1449
Ansonia, Conn.	
125. Вощакъ Сильвестеръ	1057
Pelle Vernon, Pa.	
126. Галякъ Яцко	603
127. Зарѣчнякъ Николай	1449
128. Венцко Семенъ	1450
129. Демяновичь Иванъ	1450
130. Шкирпанъ Василь	1451
131. Ракъ Макарій	1451
Olyphant, Pa.	
132. Кузьмякъ Флявіянъ	548
133. „ Мелетія	1452
134. Френчко Стефанъ	1452

Ант. Бончевскій
секретарь.

КВИТЪ

на $15, словами пятнайцять доля́рôвъ, котрі я вôдобравъ зъ касы „Р. Н. Союза“, яко посмертну запомогу по моѣй донцѣ Маріи Демчко. За выплачене складаю сердечну подяку урядови „Р. Н. Союза“ и жичу всѣмъ Руснинамъ, щобы всѣ давали вписувати свои дѣти до „Р. Н. Союза“.

Шенандо, Па., 7. августа 1899.

Семанъ Демчко.

ПРИ СВѢДКАХЪ:
Іосифъ Коваль,
Гарасимъ Кирило.

ВÔДЪ СОВѢТА ТОВАРИСТВА РУСКО-КАТ. СВЯЩЕННИКÔВЪ ИМ. СВ. КИР. И МЕТ. ВЪ АМЕРИЦѢ.

ВÔДОЗВА.

Всечестнѣйшій отцѣ и любезный нашъ народе рускій въ Америцѣ.

(Конецъ).

11. До конця октобра с. р. мае кождa громада церковна надôслати точный списъ своихъ членôвъ, а именно:

1) число фамилій;

2) число самотныхъ хлопцѣвъ (вôдъ 16 лѣтъ); и дѣвчатъ;

3) число т. зв. „соломяныхъ вдôвцѣвъ“, що мають жены въ старôмъ краю;

4) число дѣтей (хлопцѣвъ и дѣвчатъ осôбно);

5) исторію основания руской громады, хто першій давъ початокъ до основания церкви и якій були священники?

6) за кôлько куплено пляцъ пôдъ церковь и чи тая дерев. на, чи мурована?

7) кôлько коштуе церковь?

8) коли выбудована и кôлько мае еще довгу и на кого теперь записана?

9) якій станъ теперь касы церковнои?

10) списъ всеи утвари церковнои и еи вартôсть?

11) чи є домъ парохіяльный, и кôлько коштуе?

12) чи є руска школа, вôдъ коли, кôлько дѣтей учащае и хто теперь дякоучителемъ и якъ утримуе ся?

13) чи є спѣвъ хоральный, читальня и клюбъ полîтичный и кôлько сітізенôвъ може бути въ громадѣ?

14) якій суть братства мужескій и женьскій, хто основавъ и коли, станъ касы и число членôвъ?

15) при якихъ роботахъ головно нашй люде працюють?

16) кôлько є душь зô стороны галицкои, а кôлько зъ угорскои?

17) изъ котрыхъ головно мѣсцевостей люде поприходили?

18) чи мають люде нашй приватнй недвижимй власности и яка ихъ вартôсть разомъ?

19) кôлько є рускихъ бізнесістôвъ?

20) якй плейзы належать до дотычнои парохіи и число душь и де суть філіяльнй церкви або каплицѣ и кôлько коштують?

Щобы тй даты були точнй, то зъѣздъ нашъ філядельфскій ухваливъ, абы всѣ священники зволили особисто перепровадити списъ при помочи громадянъ и до кôнця октобра надôслати до совѣта, а выбрана спеціяльна комісія редакційна: оо. Ив. Арданъ, П. Кешелякъ, Гавр. Мартякъ займе ся выданемъ I. шематизму за 1900 р. Также нашй братя Русины зъ Канады зволять до насъ вôдносити ся во всѣхъ справахъ, а наше тов. задосытьучинить ихъ прозьбѣ.

Просимо нашихъ братôвъ особливо п. Геника въ Канадѣ, щобы коротко описали тамошнй нашй кольоніи и менше-бôльше подали намъ число нашихъ емігрантôвъ и де вже зачинають будовати церковь... Котрй кольоніи выбудують церковь и зможуть дати якетаке отримаме священникови, то могуть до насъ внести прошене о священника, а мы будемо старати ся спровадити имъ священника зъ краю.

Тй даты помѣстить ся въ нашôмъ шематизмѣ.

Если бъ канадійскй Русины могли при кôнци сего року бодай 1 делеґата выслати на нашъ головный зъѣздъ, то се насъ дуже тѣшило-бъ.

Хотяй зъ Бразиліею мы не можемо мати безпосередныхъ зносинъ, то мимо того яко братя однои народности и вѣры, звертаемось зъ прозьбою до васъ Всч. оо. духовнй (о. Роздольскій и другй) и до васъ братя Русины бразилійскй, звольте прислати намъ даты загальнй, що до числа всѣхъ емігрантôвъ--Русинôвъ въ Бразиліи, якъ и подрôбный описъ вашихъ громадъ церковныхъ и другихъ кольоній рускихъ, школъ, читалень, братствъ, а тое все напечатае ся въ нашôмъ шематизмѣ (въ языцѣ рускôмъ и латиньскôмъ).

Тоже братôвъ на гавайскихъ островахъ просимо подати намъ вѣдомости про жите-буте и тоже число нашихъ поселенцѣвъ.

А теперь просимо благосклонно тыхъ Всч. оо. духовныхъ, котрй еще не пôдписали статутôвъ або хотять зголосити свое приступлене, щобы зволили якъ найскорше на адресу предсѣдателя прислати и выповнити слѣдуючу декляраціо:
Я N. N........ руско-кат. священникъ, зъ епархіи............ уроджен. дня......... року......... жонатый, самотный, вдовецъ, заосмотреный леґальнымъ декретомъ вôдъ Преос. Ординаріяту зъ.................. прибувъ-емь въ Америку дня............... року.............. и лишь представившись дотычному латин. епископу (безъ взгляду на то чи тойже принявъ до вѣдомости тое зголошене ся чи нѣ), осѣвъ-емь въ парохіи въ..............................(вычислити посады якй до теперь занимавъ и якъ довго).......... теперь остаю стало на посадѣ въ.................................. (подати точно свою адресу) — желаю приступити до Тов. священникôвъ им. св. Кирила и Методія и заразомъ заявляю, що буду доброохотно всегда пôдчинятися постановамъ означенымъ въ статутахъ и прочимъ всѣмъ рѣшенямъ товариства.....

Въ довôдъ сего слѣдуе мôй власноручный пôдписъ.

Тй священники, котрй вже пôдписали статутъ зволять лишь прочй точкй въ деклярації выповнити и подати свою дотеперѣшну адресу.

Нововступаючій членъ зволить заразомъ выслати $5.00 вступного и по $1.00 мѣсячного на адресу касіера: Rev. Cornel Lawryshyn, Shenandoah, Pa.

(Продовжене на другой-сторонѣ).

Кôлька слôвъ про рускй кольоніи въ Канадѣ.

Перше дѣло, щобъ вамъ сказати канадійцѣ, то то, що теперь часъ робочій, нехай кождый спѣшить до роботы, а опôсля, придбавши гроша, нехай не забуде написати до: „Svoboda“, Box 13, Mt. Carmel, Pa. и залучити въ листѣ $2 за предплату газеты. Насъ, Богу дяковати, въ Канадѣ до нынѣ есть 20.000 — така сила народа, щобы то одну тыжневу газету, але повиннй бодай зо 4 що-денныхъ газетъ удержати. Подивѣмъ ся на Англикôвъ. Осада мала, отъ душь 300—500, а вже газета тыжднева; де бôльше, вже есть денникъ. Єсли мы не такй якъ другй, то хоть бы трохи по при нихъ. То-жь, дорогй братя, не жалуйте тыхъ кôлька долярôвъ на рôкъ, але и самй посылайте тай другихъ заохочуйте, абы то саме зробили. Мы же, якъ сповнимо своя обовязки, редакцію будемо просити и жадати, абы писала для насъ богато та доброго. Отъ про що я вперше завѣвъ.

Друге дѣло, се звѣстно, еміграція. Сего року найбôльше прійшло нашихъ людей зъ Галичины и Буковины. До серпня 1899 прибуло кругло 8.000. Що роботы було богато, нѣхто тебе не пожалуе, бо якъ есь грибъ, такъ лѣзь въ кошѣль. Таке и зо мною, але се менше зъ тымъ. То можу сказати, що поселене нашихъ ишло досыть правильно. Прибуваючй сейчасъ уѣзджали до своихъ на старшй осады. Правительство постаралось сего року о домъ еміграційный въ East Selkirk, 20 миль передъ Вінніпегомъ, куда поѣзды зъ еміґрантами заѣзджали, а по вôдпочинку звôдси впростъ на осады выѣзджали. Се дѣло дуже розумне, бо народъ прибувшій до Канады, не знакомлячи ся зъ Вінніпегомъ, богато корыстае, бо по перше нѣхто его не збаламутить, що дуже часто въ тôмъ мѣстѣ трафлялось, а друге, не буде сейчасъ обпаденый тыми пріятелями, вôдъ котыхъ втѣкъ зъ краю, а то братôвъ Мошковои вѣры. Нашъ братъ идучи до Канады думае, що на вѣки розпращавъ ся зъ братами пейсатыми, но коли прибуде въ Вінніпегъ, тутъ они его обпадуть, якъ псы дѣда. «А до сто кадукôвъ — спытаєтесь — вôдки-жь они тутъ взялись, та-жь прецѣнь давно Русина въ Канадѣ не було, анѣ Поляка, котрыхъ они такъ любили, що жити безъ нихъ не можуть?» Ось оно якъ. Єсть въ Лондонѣ товариство жидôвске дуже богате, котре бѣднымъ жидамъ на цѣлôмъ свѣтѣ помагае. Коли оно почуло про бѣду жидôвъ въ Россіи, закликало 30 родинъ до себе, а вôдси выслало ихъ до Канады, де ихъ посадили на землю въ провінціи Ассинібоа. Въ той часъ и Гіршъ, першій ихъ богачь зъ Парижа, котрый омало що не пуститъ зъ торбами державу турецку, те-жь выславъ пару родинъ зъ льондоньскими и всѣ разомъ заложили осаду: Гіршъ, въ Ассинібоа. Достали все, чого имъ треба було, лише не достали одного Ивана, а безъ него сей народъ, якъ рыба безъ воды не буде жити, то-жь не минувъ рôкъ, а Мошковыхъ братей не стало, хиба зъ пару лишилось въ околици на приплодокъ, а решта пôшла, де могла до мѣсточокъ, а найбôльше до Вінніпегъ, и вôдси тутъ ихъ така сила. Тутъ ихъ нынѣ певно буде до 500 родинъ. Отже яка-жь благодать, якъ нашъ братъ въ такôмъ далекôмъ краю стрѣне свого?! Значить свой, бо розумѣе бесѣду, то-жь заразъ порадить и поможе у всѣмъ, а найбôльше въ купнѣ та змѣнѣ грошей. Се велике добро для нашого брата, бо-жь прецѣнь вôнъ се добре знае зъ краю, що нѣкому не вѣрь, а тымъ бôльше якому тамъ урядникови, лише хиба Мошкови. Вôнъ, хоть ошахруе, а все таки добрый жидище. Отже що не мѣра добродѣйствъ оказуе вôнъ нашимъ у Вінніпегу. Де яку мавъ дрань — продасть нашому чоловѣкови усе якъ слѣдъ, а до того нашъ братъ вытягае зъ пазухи доляры и платячи спускае ся на Мошка навѣть чи то 5 чи 10 долярôвъ, ну, а се гараздъ, бо вôнъ возьме 10, а здасть зъ 5 або одного. И ну-жь танець по старокраєвому веде ся! Троха вôдбѣгъ я вôдъ фактôвъ еміграційныхъ, такъ що-жь, коли прійде си про тй справы еще бôльше поговорити.

Отже, якъ кажу, народу прибуло 8.000 сего року. Всѣ порозходились по старыхъ осадахъ, лише одна нова осада заложилась въ Манітобѣ, де 200 родинъ помѣстилось. Мѣсце се Shoal Lake, може землею не найлѣпше, але недалеко старыхъ осадникôвъ такъ, що новоприбувшй найшли сей часъ роботу. Для людей охочихъ до працѣ сего року велике поле до попису. На робôтника вже передъ жнивами великій попытъ, платять теперь уже по $1 тай ѣду. Усѣ нашй, котрй прибули безъ цептôвъ, а не лѣнивй, зароблять грôшь. Попытъ великій въ Манітобѣ. Въ другихъ провінціяхъ може дешевше платять, але и тамъ богато роботы. То-жь нема небезпеченьства, щобы меткій чоловѣкъ тутъ пропавъ. Намъ належить ся теперь застановитись, що намъ почати теперь въ напрямѣ еміграційнôмъ?

Возьмѣмъ Манітобу. Нашй кольоніи суть въ Стуартбурнъ, въ Плісантъ Гомъ, въ Давфинъ, Сифтонъ и нынѣ майже заселенй цѣлкомъ, такъ ще може въ последнôй найде ся де-що мѣсця, а въ двохъ першихъ уже нема. То-жь, вы жителѣ тыхъ осадъ, якъ пишете до дому, напишѣть всю правду, чи есть де осѣсти коло васъ, чи нѣ, абы прибувшй не нарѣкали, наколи не найдуть землѣ даровaнои коло васъ.

Нова кольонія въ Shoal Lake помѣстить еще до пару сотъ родинъ. Такъ маемо въ Манітобѣ чотыри великй осады, де буде разомъ певно нашихъ 10.000. Провінція та есть для нашихъ найлучша, а то длятого, що тутъ найбôльше заробку такъ, що нашь бѣдака сейчасъ стае на ноги, якъ лише хоче рукъ приложити. Земля несогôрша, розумѣе ся, що годѣ надѣятись на найлучше, але поки що, худобу есть де кохати тай робити малй городы. На будуче, хто схоче приѣзждати до Канады тай въ Манітобѣ осѣсти, той най буде приготованый, що мусить купити землю, платячи вôдъ 2 до 10 дол. за акеръ. Еще и вольну фарму можна тутъ мати, але далеко вôдъ желѣзнои дороги тай не разомъ. Тôлько про Манітобу.

По при тôмъ бувъ бымъ ще забувъ сказати про одно. Рѣчь така: Оденъ жидокъ маломѣсточковый, зъ пôдъ Львова, Груберъ, котрого тамъ може и его братя мишиґены называли, прибувъ два лѣта назадъ до Канады, ну, и шукае житя. Ставъ мрѣти о галицкôмъ житю, то есть поробити осады на взôръ галицкихъ, отъ такъ, абы 10 ґоѣвъ, а оденъ жидъ. Шукавъ рôжныхъ мѣсць, такъ годѣ було здурити ґоѣвъ, ажь ось народа велика сила прибула до Сифтонъ, а наколи народъ еще не поселеный, то-жь нашь Груберъ наче зъ неба спавъ для брата Ивана. — «Цеґо хцеце, я заложе кольоніи хлопски--жидовски, будзе добже» — почули нашй бѣдаки, тай стали потаковати. Пôшовъ-же нашь «ребе» до Вінніпеґозисъ, купивъ фарму и стае продавати лоты для нашихъ, тай братей Мошковыхъ. Поясню́е имъ такъ: «Заложимо мѣсто, а кождый фарму возьме на боцѣ». Нашь бѣдакъ, не знаючи вôдносинъ краєвыхъ, може пристати и отъ сейчасъ зъ душею и тѣломъ вôддавъ себе брату пейсатому, а що зъ того може выйти, не трудно вôдгадати.

Q 65

Доставъ я листъ вôдъ одного зъ нашихъ поселенцѣвъ, чи бы то добре було входити зъ жидомъ Груберомъ въ интересъ на Вінніпеґозисъ (послѣдна стація желѣзницѣ Давфинъ) Я, розумѣе ся, поручивъ горячо таку справу всѣмъ зъ тымъ застереженемъ, що если хочуть стати рабами, то проклятй будуть, що дѣтей своихъ въ чорну неволю па вôльнôй земли продають. Страшно подумати, абы народъ, котрый такъ зôставъ знищеный вôдъ жидôвъ въ Галичинѣ, бувъ такъ темный, такъ необрахованый та повѣривъ лестнымъ словамъ искусителя-діявола. А оно, братя, до того иде, отже нехай буде се наука наша, що въ жаднй зносины мы не повиннй входити зъ тыми, котрй насъ такъ страшно знищили; тысячи а тысячи пôшло черезъ нихъ въ жебры, а кôлько дѣтокъ немовлять згинуло пôдъ плотомъ лишенй опѣки родичѣвъ, котрй або передъ часомъ згинули, або розпіячились тай лишили немовлятъ? Подивѣть ся, братя, а розкрые ся така огида, що серце крае ся на самый споминъ! Жаденъ народъ не досвѣдчивъ того,

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:
„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна $2.00
До старого краю 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

Купуйте книжки!

Въ редакціи „Свободы“ можна дôстати слѣдуючи книжки:

	цит.
Канадійска Русь	10
Образки зъ Америки	10
Народный рухъ Австро-Угорскихъ Русиновъ	15
Конституція Спол. Державъ Пôвнôчнои Америки	10
Де-що про права и суды въ Спол. Державахъ, а особенно въ державѣ Пенсильвенія	10
«Тымко Гаврилюкъ»	15
Оповѣданя	15
Про вôдступниковъ вôдъ россійского православія и ихъ преслѣдованя	10

(Продовжене зô стороны першои)

Во всѣхъ прочихъ справахъ належить удавати ся пôдъ адресою предсѣдателя. При тôй способности просимо П. Т. Редакціи „Свободы“ и „А. Р. Вѣстника“ о помѣщоване якійсь часъ вѣстей и розпоряджень въ церковныхъ дѣлахъ.

Тымъ всѣмъ братямъ такъ духовнымъ якъ и свѣтскимъ, котрѝ насъ поздоровили зъ нагоды головнои конвенціи въ Філядельфіи, складаемо щиру подяку.

Мы выйшли зъ народа и жіемо для народа и зъ народомъ будемо все держати, тому лучѣмъ ся разомъ всѣ братя Русины такъ зъ галицкои якъ и зъ угорскои стороны, бо одна мати руска насъ всѣхъ родила и кормила, любѣмъ нашу св. церковъ, нашу руску бесѣду, а врата адова не одолѣють насъ. То-жь зъ Богомъ впередъ.

Вôдъ управляючого совѣта товариства руско-кат. свящ. „им. св. Кирила и Методія“ въ Америцѣ.

Mayfield, Pa. дня 10. авг. 1899.

о. Теофанъ Обушкевичъ, предсѣдатель; о. Теодоръ Демяновичъ, заст. предсѣд; о. Корнилій Лаврушинъ, касієръ; о. Петро Кешелякъ, секретарь.

Совѣтники:
о. Иванъ Сабовъ,
о. Гавріилъ Мартякъ,
о. Николай Подгорецкій.

Для интересованыхъ сторôнъ подаемо адресы:

Rev. Theophan Obushkevitch
MAYFIELD, PA., Lack. Co.
Rev. Cornel Lawryshyn
418 Rasberry Alley
SHENANDOAH, Pa.
Rev. Peter Keshelak
LANSFORD, PA.
Rev. Nicholas Pidhorecky
227 Warren str.
JERSEY CITY, N. J.

Подайте раду и помôчь!

Мѣжъ постановами нововязаного товариства рускихъ священниковъ въ Америцѣ нема згадки про те, що робити зъ тыми нашими людьми, що по кôльканайцять, а навѣть и по кôлькадесять родинъ ихъ осѣлось по рôжныхъ мѣстахъ и они не мають, або церкви, або якъ мають церковь, не мають священника зъ причины, що ихъ мале число не въ силѣ священника удержати. Иншими словами сказати: що робити зъ нашими „плейзами?“

Рѣчь се не малои ваги, конечно надъ нею добре застановитись.

Звѣсно кождому, що нашѝ люде малыми купками осѣдали, особливо въ фабричныхъ стейтахъ Сполуч. Державахъ, якъ New York State, Illinois, Colorado, Connecticut и др. По кôлька родинъ краяновъ осѣло въ певныхъ мѣстахъ, а опôсля стягали другихъ, ихъ число росло, однакъ до нынѣ по декуды не въ силѣ ще нѣ выбудовати своихъ церковь, нѣ удержати своихъ священниковъ. Если есть яка лучнôсть помѣжъ нашими людьми на такихъ плейзахъ, то она концентруе ся по братствахъ, котрѝ належать чи то до „Союза“, чи до „Соединенія“, и если тѝ люде мали коли способнôсть зôйти ся разомъ, то хиба при Велик. сповѣди, на котру зъ великимъ трудомъ и зъ великими коштами могли свого обряду священника спровадити. Тѝ ихъ сходины передъ Велик. Святами ограничались на оденъ, або на два дни, а священники, котрѝ до нихъ заѣзджали, навѣть при найщирѣйшôй охотѣ, занятѝ увесь часъ сповѣдею въ церкви, не могли богато для тыхъ людей зробити. Если тѝ священники позакладали по тыхъ мѣсцевостяхъ братства, то дуже богато въ даныхъ обставинахъ зробили.

Пусте балакане про пакташковане не може мати ту мѣсця. Однакъ люде жили и живуть, вѣнчали ся, родили ся и умирали, хто-жь ихъ духовнѝ потребы залагоджувавъ и нынѣ залагоджуе? Въ найбôльшôй части кьсондзы польскѝ, словерьскѝ, а навѣть и айришскѝ.

Въ початкахъ, коли згаданѝ кьсондзы не мали ще великихъ парохій и коли великѝ довги тяжили на ихъ костелахъ, они вдоволялись якою-небудь оффѣрою вôдъ нашихъ людей. Принѣсъ дитину до кресту, заплативъ (солоно) тай знову собѣ спокôйно живъ въ своей хатчинѣ, ажь поки знову Г. Богъ непоблагословивъ его другою. И така то була стычнôсть нашого народу зъ чужими кьсондзами и чужими костелами.

Нынѣ вже инакше. Нынѣ нашихъ людей по тыхъ плейзахъ и бôльше число и они своею тяжкою працею вспомогли себе, тай чужѝ костелы на тыхъ плейзахъ розбогатѣли и вже не вдоволяють ся тымъ, щобъ нашъ чоловѣкъ лишь за крестъ, або за вѣнчане заплативъ, они кажуть ему, або належати до ихъ костелôвъ и платити правильну колекту, або не хочуть его знати. Тай нынѣ вже нашѝ люде потребують далеко бôльше, якъ того, щобъ ихъ свôй рôдный священникъ тôлько великодну сповѣдь выслухавъ.

До всѣхъ закутковъ Америки доходить наша часопись „Свобода.“ Люде читають и довѣдують ся про порядки въ другихъ парохіяхъ, они хотѣли бы мати свои рôднѝ церкви, свои школы, свои народнѝ порядки. Самосвѣдомôсть національна поволи розбуджуесь, а насмѣшки, пониженя и здирства зô стороны мѣсцевыхъ чи то польскихъ, словеньскихъ, чи айришскихъ кьсондзôвъ чимъ разъ бôльше нашому народови доскулюють. Щобъ не говорити загальниками, я возьму тѝ плейзы, котрѝ менѣ лично знакомѝ. Въ нюйорскôй державѣ суть слѣдуючѝ плейзы, котрѝ не мають до теперь сталыхъ священниковъ:

Elmira, N. Y. Ту есть церковъ и братство св. Арх. Михаила, заложене о. Ив. Констанкевичомъ. Въ мѣсци есть 18 родинъ, а на околици людей, що можуть безъ великихъ коштôвъ до тои церкви приѣзджати, буде до 20 родинъ. Вôдъ 15. апрѣля с. р. не було тамъ на недѣлю священника, помимо того, що майже до кождого изъ нашихъ священниковъ люде удавали ся зъ умыльными просьбами.

Въ Buffalo, N. Y. завдяки такъ Полякамъ якъ нашимъ братямъ православнымъ розбито руску громаду на атомы, одначе на пôвнôчнôй части Вуфало, на такъ званôмъ Black Rock есть бôльше якъ 80 всѣхъ людей Русиновъ; въ North Tonawanda такожь находить ся кôлька родинъ; въ Lancaster, N. Y. суть такожь нашѝ люде, отже було-бъ достаточне число людей, щобъ могли мати свою каплицю. Въ Syracuse, N. Y., де о. Волкай заложивъ братство, котре ще и нынѣ належить до „Соединенія“, разомъ зъ усѣми близькими плейзамѝ есть нашихъ людей до 60 родинъ. Если-жь взяти на увагу ще поблизькій Auburn, N. Y., де нашихъ людей понадъ 15 родинъ, а самотныхъ безъ числа, то они злученѝ зъ Elmira можуть становити одну зовсѣмъ хорошу парохію. Дальше въ Granville, N. Y., де о. Дамяновичъ заложивъ братство, есть нашихъ людей бôльше якъ 30 родинъ, а въ поблизькôмъ West Pawlet, Vt. сѣмъ родинъ. Не згадую про самотныхъ, ихъ всюда велика сила. На послѣдокъ не можу поминути и Poughkeepsie, Peckskill, Sing Sing, Fishkill, Catskill Station и др., всюды суть нашѝ люде, чи малыми, чи бôльшими громадами.

Намъ не вôльно забувати про тыхъ людей, мы мусимо про нихъ памятати, бо инакше они для нашои церкви и для нашои народности пропащѝ.

Понеже священники на сталыхъ парохіяхъ ледви разъ въ рôкъ можуть тыхъ людей побачити, що безперечно дуже мало користи людямъ и загальнôй справѣ приносить, понеже польскѝ, словенскѝ и айришскѝ кьсондзы нашихъ людей дуже поневѣряють, понеже заходить велика небеспечнôсть и то вже въ недалекôй будучности, що тѝ тысячки народа порозкидованыхъ по рôжныхъ плейзахъ, можуть для нашои церкви и для нашои народности пропасти, переходячи въ чужѝ таборы, я пôддаю выдѣлови тов. священниковъ пôдъ розвагу слѣдуюче:

Выдѣлъ тов. священниковъ схоче постарати ся о міссіонарôвъ-священниковъ, розвѣдае докладно положене Русиновъ на повысше наведеныхъ мѣсцевостяхъ и постарае ся о побудоване тымчасово каплицю, твердыню нашои церкви и нашои народности по слѣдуючихъ мѣстахъ нюйорскои державы: Buffalo, Syracuse, Auburn, Granville и Poughkeepsie. Выдѣлъ тов. священниковъ завôзве другихъ священниковъ зъ другихъ стейтôвъ, щобъ въ тôй справѣ подали докладне справоздане. Я думаю, що се справа дуже важна и дуже на часѣ.

При кôнци ще згадаю, що если вже разъ истнуе тов. священниковъ, то выключно лишь оно повинно мати моральне право завѣдовати справами церковными и не допустити до того, щобъ деякѝ самозванчѝ генеральнѝ вікаріи своими интриґами розбивали часомъ найщирѣйшу имъ не любу роботу.

Несторъ Дмитрôвъ.

Переглядъ часописей.

„Америк. Русскій Вѣстникъ“, а самостôйный народъ.

Въ „Амер. Руск. Вѣстнику“ видно вôдъ кôлькохъ мѣсяцѣвъ змѣну. Правда, не значну, бо не беручи на увагу новои головы и змѣсту деякихъ статей, решта остае по давному. Той самъ кепскій языкъ, та сама мѣшанина понять, бракъ цѣли и программы и т. д., а менѣ здае ся, що тѝ духовники зъ угорскои стороны, котрѝ запомагають „А. Р. Вѣстникъ“ своими працями, повиннѝ памятати на те, що та газета выдае ся за людскѝ грошѣ и есть въ першôй мѣрѣ призначена для простыхъ робучихъ людей, отже и пожива повинна бути ясна, приступна и понятлива такъ що до формы якъ и змѣсту. Такѝ передруки якъ „самостôйный языкъ“, „А. Р. В.“ ч. 23, зъ „Кіевлянина“, а властиво зъ галицкихъ москвофільскихъ выдань, не повиненъ мати мѣсця въ газетѣ призначенôй для народу. Чи вы знаете, що то за часопись „Кіевлянинъ“, що се за мара „самостôйный языкъ и народъ“, а що то за однѝ москвофільскѝ выданя въ Галичинѣ? „Кіевлянинъ“ выдаесь въ Кіевѣ за грошѣ россійского ряду и служить темнымъ цѣлямъ сего ряду на Украинѣ; она вышукуе всьо, що хоче жити своимъ житємъ, независимо вôдъ царского ряду, денунціюе и обкидуе болотомъ, подôбно якъ се робить въ Америцѣ „Свѣтъ“, а въ Галичинѣ „Галичанинъ“ и „Русске слово.“ Але самостôйности якогось языка або народу вченѝ вôдъ такихъ часописей не годнѝ анѣ сотворити анѣ убити. А чи знають робôтники при „Ам. Р. В.“ якъ называють Русины редакторôвъ и ихъ прихильниковъ вôдъ такихъ „Галичанинôвъ“ и „Свѣтôвъ“? — то-жь скажу: зрадниками. А сепаратистами суть не тѝ, що працюють для свого народу въ его рôдной бесѣдѣ и не хочуть узнати дурнои идеи: „адѣнъ народъ, адѣнъ языкъ, адѣнъ царъ, адна вера“, але тѝ, що узнають „адѣнъ народъ“ и намагають ся другихъ просвѣщати въ язычіяхъ „Галичанина“ и „А. Р. Вѣстника“, т. е. въ такôй мовѣ, яка на свѣтѣ не истнуе. То-жь братя просвѣтителѣ зъ угорскои Руси въ Америцѣ повиннѝ се памятати, менше дбати про свои особистѝ и высокѝ, маловченѝ „общіи интересы“, а бôльше подбати про правдиву просвѣту для народу. Чи-жь мало того, що сталось на Угорщинѣ або що дѣесь на очахъ таки ту въ Америцѣ? Єли интелиґенція въ Америцѣ буде такъ дбати про народъ, якъ въ Угорщинѣ, то народъ цѣлкомъ вôдчужить ся, пôйде своею дорогою и буде дальше словачитись.

„Свѣтъ“ а обрôкъ.

„Свѣтъ“, видко, вже знову дôставъ трохи оброку вôдъ „духовного управленія“ въ Санъ Франціско, бо выходить частѣйше и подавному зачинае гавкати и инсинувати. Якъ редакторъ „Свѣта“ не дôстае оброку цѣлкомъ або не въ свôй часъ, то спѣвае дуже тоненько, а навѣть вмѣе кивати пальцемъ въ чоботѣ кацапамъ, а якъ прійде куку-въ-руку, то вже зачинае пôдъ ноту. На се могуть бути доказами статя: „даремна праця, пуста надѣя“, що зачинаесь въ ч. 11. „Свѣта“, и нѣбы опираесь на достовѣрнôмъ „источнику“ або таки брехни, якъ въ ч. 12., що въ гр. кат. церквахъ въ Галичинѣ вже запровадили орґаны. Чи редакторъ „Свѣта“, о. Грушка, такій наивный, що гадае, що знайде такихъ дурныхъ, котрѝ повѣрять его сплетнямъ, або его хлѣбодавцѣ возьмуть се за добру монету?

Знову въ 10. ч. „Свѣта“ выписавъ „кôлька словъ „Свободѣ“ якійсь Йосифъ Вархоликъ, церковный староста православного прихода въ Ансоніи, що числить разомъ вже зъ дѣтьми и батюшкою щось до 40 душъ. Й. Вархоликъ, салуністъ и ґенералъ цареславныхъ въ Ансоніи, страшне образивъ ся, що въ „Свободѣ“ було пôднесене смѣшне ґрінорство нового православного владики въ часѣ его візитаціи. Що въ тôмъ разѣ не „Свобода“, але Вархоликъ Йосифъ брехе, то се фактъ. Зрештою владика такихъ якъ Й. Вархоликъ оборонцѣвъ не потребуе и за се набедренниковъ анѣ хрестôвъ не роздае. А вже безъ

що мы бѣднѝ Русины вôдъ жидôвъ. Я лише добавлю свое нещасте, а пôзнаете, що то за народъ, якими способами доходить до маєтку.

Мôй батько въ 31. роцѣ житя, хлопъ якъ дубъ, однои суботы ишовъ зъ города до дому по при жида сусѣда. Въ тôмъ другій сусѣдъ, котрый любивъ напиватись, закликавъ его до жида, абы ему купивъ за пару центôвъ горѣвки. Тато зъ дороги сказавъ жидови дати горѣвки, но жидъ, злый духъ, сказавъ до батька: проше до хаты на хвильку и внѣсъ зъ другои хаты чарку руму яко почесне для сусѣда. Батько выпивъ, выйшовъ, прійшовъ до дому, ну, и за годину нестало его. Протягъ ся и ставъ не живый. Маєтокъ блищавъ ся, то-жь конечно треба було имъ згладити чоловѣка ощадного, абы загарбати. Ну и свого доконали. Насъ лишилось трехъ малыхъ хлопцѣвъ (менѣ 3 роки). Прійшовъ другій тато, тай пускавъ маєтокъ такъ, що намъ лише гола земля лишилась.

Отъ, братя, якъ народъ нашъ выходить зъ любыми братами пейсатыми, а мы бы тутъ на вôльнôй земли давали себе въ шпоны чорнымъ крукамъ? Въ сто разъ гôршѝ. шоны имуть еще, хто лише дасть ся, якъ въ старôмъ краю. Памятайте!

Отже бачнôсть передъ хищными звѣрами, передъ хитрыми зміями чигаючими на теплу нашу кровь!

Въ Манітобѣ нашъ народъ зъ початку найлучше выйшовъ, дуже скоро запомôгъ ся бѣдный такъ, що не заходить жадна обава якого недостатку въ зимѣ, хиба бы хто не хотѣвъ робити. Тôлько про Манітобу.

Друга провінція, де нашѝ осѣдають, есть: Assiniboia, въ скороченю Assa. Серединою сеи провінціи иде желѣзна дорога C. P. R., на котрôй поселились давнѣйше рôжнѝ народности крôмъ нашихъ. Въ пôвнôчнôй части веде желѣзна дорога зъ Манітобы до мѣста Yorkton (Y. читай J.) въ Асса. На кôнци сеи дороги поселились нашѝ въ трохъ вôддѣльныхъ мѣсцяхъ. Земля тутъ не согôрша, мѣсце добре для худобы, для хлѣба, хиба що часами зъ тымъ не выгôдно, що морозъ убивае. Дальше осады сѝ вôдъ Вінніпега до 300 миль вôддаленѝ, то-жь не такъ легко заробокъ найти, але треба поселенцямъ ити до Манітобы. Але счасомъ, якъ нашѝ троха розжиють ся, буде и тутъ добре и есть богато мѣсця для поселеня. Тутъ живе нашихъ до 3000, борють ся зъ бѣдою ново-прибувшѝ, а старшѝ, прійшовши до худобы, стають розживатись. Сего року прійшла ту спора порція поселенцѣвъ и межи своими поселились.

Въ третôй провінціи Sackatchewan есть наша осада, котра зве ся Fish Creek, куда ѣде ся на стацію Rosthern. Ся осада вôддалена 560 миль вôдъ Вінніпегу, дуже далеко вôдъ рынку торгового, такъ, що мѣсце дуже не догôдне для бѣдного чоловѣка, та ба, якъ разъ мѣжъ ними, котрыхъ ту понадъ 1.000, найде ся богато бѣдныхъ. Нашъ чоловѣкъ, осѣвшись, сейчасъ пише но своихъ, не застановляючись якъ и що, то-жь неразъ затягне въ свѣтъ чоловѣка, котрый не въ силѣ далеко пускатись. Пôсля моеи гадки не належало бы сюда приѣзджати бѣднымъ, хиба ажь тогды, коли запоможуть ся осѣвшѝ.

Четверта провінція Альберта, зъ головнымъ мѣстомъ Едмонтонъ, коло котрого нашѝ поселились вôдъ кôлька миль до 60 на пôвнôчный всхôдъ. Ся провінція есть найлучшою на цѣлу Канаду. Ту осѣло нашихъ до нынѣ 6.000. Земля дуже добра, а що найголовнѣйше, бôльше горбовата, якъ въ другихъ провінціяхъ. Лише одно есть тутъ некорыстне, що часто лучаесь морозъ, але зважившѝ, що Канада цѣла не есть вôльна вôдъ морозôвъ, такъ нѣчо дивного, що и тамъ суть. Народъ нашъ, прійшовши до своихъ, сейчасъ вышукуе фармы и поселяесь. Старшѝ фармеры вже доробились такъ, що свôй хлѣбъ мають. Але роботы тутъ тежь не много, такъ, що треба далеко ити, щобъ найти роботу. Въ Канадѣ, якъ въ цѣлôй Америцѣ водить ся, всѣ желѣзницѣ суть въ рукахъ шпекулянтôвъ, въ тôмъ оденъ блудъ, що рядъ ихъ немае лише приватнѝ властителѣ, то-жь роблять, що хотять. До року 1899 водилось въ Канадѣ такъ, що куда хотѣвъ-єсь ити оглядати землю, компанія желѣзнича везла даромъ, опôсля перевозила даромъ на поселене. А коли нашихъ прибуло богато, вôдъ нового року зажадали заплаты, такъ, що кождый мусить бути приготованый заплатити до $15 за дорослу особу до Едмонтонъ, а до Ростернъ до $10.

Отже хто хоче пускатись зъ краю, мусить добре застановитись. Перше, не буде за дурно везтись по Канадѣ, а не друге, не осяде близько свого, бо другѝ сѣли и що часами мусить купити землю. Моя гадка була бы, що людямъ, котрѝ не мають знакомыхъ, не треба пускатись до Канады, але працювати ощадно въ краю. Чоловѣкъ, котрый мае родину тутъ, а она ему пише, що мае мѣсце, нехай приѣздить. Альберта мае богато землѣ до розданя, рôвно-жь и Саскачеванъ, але се далекѝ стороны и богато коштуе дôстатись туда.

Єсли хто зъ старого краю хоче певнои информаціи, нехай впростъ напише до Immigration Office, Winnipeg, Canada,

Оно бы було дуже добре, якъ бы теперь на пару лѣтъ устала еміграція, щобъ можь побачити якъ будуть нашѝ господарити.

Кôлькома словами належить менѣ згадати про другу часть нашихъ людей прійшовшихъ зъ Россіи, а то Духоборцѣвъ. Маемо ихъ нынѣ до 10.000, котрѝ осѣли въ Ассинібоя коло 40 миль вôдъ Йорктонъ и въ провінціи Саскачеванъ. Народъ се добрый, розумный, працьовитый, котрому закинути нѣчо не дасть ся. Що тамъ писано про нихъ яко бы Духоборцѣ працювали дешево, о чôмъ ч. дописуватель зъ Брандону подавъ, годѣ напевно казати. Було се зимою, народъ бувъ збитый въ купѣ, отже часами брали те, що могли взагалѣ, але я можу казати, що вповнѣ умѣють цѣнити за свôй трудъ. Можу смѣло сказати, що Духоборцѣ стоять высше вôдъ насъ Галичанъ, а то въ каждôмъ вôдношеню. Дивитись на ихъ родинне, товариске житє — се-жь чиста пріятнôсть. Думаю, що будуть добрыми горожанами Канады. — Чому не ѣсть мяса? пытаюсь. — А якже, вôдповѣдае, вôдбирати житє жівочому? — Намъ зъ початку выдае ся досыть наивною така бесѣда, але коли бы троха глубше застановились, такъ хто знае, чи бысьмо до того и мы не прійшли, що не треба убивати, а якъ уже не звѣрей, то зъ певностію не новинийсьмо позваляти и притакувати якъ тысячѣ, а тысячѣ людей убивають въ войнахъ, мордують и калѣчать, а мы безъ застановленя позволяемъ. Чому? Босьмо безъ чувства! мертвѝ не чувствуемо анѣ заповѣди Божои. «Не убивай!» анѣ не посѣдаемъ здорового розсудку, що нѣхто не мае права до житя чоловѣка анѣ царѣ, анѣ вельможѣ, бо-жь они нѣчо бôльше, якъ чоловѣкъ. Отже тôлько про Духоборцѣвъ, котрыхъ я причисляю до нашихъ, такъ, що робить 30.000.

Єще разъ мушу вернутись до жидôвъ. Въ червни сего року прибуло 10 родинъ жидôвскихъ зъ Стрыя цѣлкомъ бѣдныхъ, котрѝ приѣхали коштомъ фонду барона Гірша въ Канаду на кольонію Тіллей. Побули бѣдаки пару недѣль, ну, и вернулись назадъ въ Вінніпегъ. Ось яка то еміграція жидовска! Де-жь они бѣдаки будуть безъ нашого брата?

Належить ся теперь застановитись взагалѣ якѝ корысти принесла еміграція? Пôсля мого погляду дуже великѝ корысти. Богато народу, котрый бы бувъ марно пропавъ на панськихъ ланахъ въ Галичинѣ, найшовъ тутъ кусокъ землѣ и то не малый, де може вôнъ и его десять поколѣнь жити. Я справдѣ не можу поняти яка наша интеліґенція, чи то вузкоглядна, чи безмилосердна. Абы такъ апатично вôдноситись до свого народу, котрый годный пошанованя, наколи вôнъ стисненый, утѣкае, абы спасти хоть дѣтей, якъ не себе, се вже бôльше якъ зле. На цѣлу Галичину найшовъ ся оденъ лише чоловѣкъ, котрый здорово понявъ сю справу и причинивъ ся до еѣ розширеня. За те дôставъ вôнъ добру честь вôдъ своихъ!

Слухайте братя, що менѣ трафило ся почути вôдъ хлопа галицкого. Нашъ панъ-отець дуже любить грошѣ. Якъ-емъ принѣсъ марки до метрикъ, то казавъ за кожду марку, що прилѣпить, 5 центôвъ заплатити. И смѣшно и мерзко стае, слухаючи тое. Часъ дуже прикрый ставъ, братъ брата дре, а все по закону, каже, дѣе ся.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

потребы заѣхавъ Йосифъ Вархоликъ зъ бороды епископа ажъ на бороду Ис. Христа та на правдивость обряду, бо на томъ вôнъ розумѣе ся, якъ на перцю. Отъ лѣпше зробивъ бы Вархоликъ, сли-бъ свои здôбности посвятивъ своему бізнесови; зъ своею мудростію щобъ не выѣздивъ, бо она така якъ дѣравый патинокъ перегонішского кошмара; а своею праведностю також ся не хвалить ся, бо она звычайно, якъ въ цигана: Сли Й. Вархоликъ задля короткои памяти вже забувъ, то най собѣ лишь пригадае свое жите вôдъ хвилѣ, коли о. Грушка хотѣвъ его арештувати, свои процесы, и крутѣйства и праведный подвиги ажъ до давнѣйшихъ часôвъ, коли вивязувавъ вжъ на церковного старосту. Кажуть, що бувшій православ. священникъ въ Ансоніи о. Василевъ хрестивъ деякихъ ґенераловъ мѣсецевого царславія по православному въ 4 очи въ захристіи, но але видко, що ограниченымъ головамъ одного такого хреста въ житю за мало.

Въ сѣмъ роцѣ почала выходити въ Пітсбургу нова польска газета „Wielkopolanin" и та газета вôдъ якогось часу помѣщуе мапку историчнои Польщи вôдъ „morza do morza". Господоньку святый, та-жь вже разъ Поляки повинни зрозумѣти, що по историчнои Польщи вже давно вѣчная память и бôльше еѣ не буде, якъ „swiat swiatem." То жь на що такй дурницѣ накувати читателямъ? Та жь сли бъ всѣ такъ хотѣли вôдбудовувати свои исторични державы, то днесь не було-бъ вôльнои Америки, а въ нѣй Поляковъ и „Wielkopolanina." А чи-жь „W—n" думае, що днесь Русины, Бѣло-Русины и Литовцѣ, що колись були пôдъ огнёмъ панованемъ польскимъ, тѣ самѣ, що тому 300 лѣтъ? А вконци — спытаю — хто мае вôдбудовувати ту историчну Польщу? Чи може та зледачѣла польска шляхта, що въ Галичинѣ вытворилась въ великопанську шайку злодѣвъ, въ Прусахъ запродалась гакатистамъ, а въ Россіи пôшла на услуги царскому рядови?

Х.

Вѣсти зъ Америки.

Допись зъ Ню Йорку.

Колька словъ пôдъ розвагу рускихъ хлопцямъ и родичамъ.

Робота въ Америцѣ змѣняе ся. Все днесь инакше робить ся якъ передъ колькома роками. Давнѣйше нашъ чоловѣкъ легко мôгъ достати роботу всюда, де повернувъ ся. Днесь, коли кожда робота робить ся за помочію штучныхъ машинъ, то нашого чоловѣка всюды выпихаютъ зъ лѣпшои роботы и всюды днесь, где легша робота и лучша платня, нашого чоловѣка тамъ лишь зъ рѣдка можь знайти. Се длятого, бо нашъ чоловѣкъ, если десь перше достае роботу, не старае ся тамъ чогось лѣпшого учити, лишь робить тяжко, складае грошѣ и славъ до краю до родичей або до кревныхъ, а коли пôзнѣйше доведае ся, що грошѣ пôшли въ тамъ руки, зъ котрыхъ нѣколи ихъ не достане, неоденъ собѣ подумавъ: „нащо буду дальше тяжко робити, пôйду гдесь инде и поглядаю собѣ легшои роботы, де бы можь до смерти жити спокôйно". Тогды бере остатній грошь и иде легкои роботы глядати. Ѣздить зъ плейзу на плейзъ, поки все не пропустить и вкôнци не найшовши нѣгде легшои роботы, вертае безъ цента на давный плейзъ и зачинае на ново тяжко въ давной роботѣ робити, проклинаючи себе за свою дурноту.

Иншій знову усклядавши трохи грошей и не може вже довше въ тяжкой роботѣ выдержати, иде въ свѣтъ не сказавши нѣкому анѣ слова. Волочить ся зъ плейзу на плейзъ за легшою роботою и по колька мѣсяцѣвъ. Що такъ есть, о томъ неоденъ самъ може посвѣдчити, а найлѣпше можь придивити ся такимъ вандрôвникамъ тутъ въ Ню Йорку. Ту маже що-дня приходятъ такй нашй хлопцѣ, що вже облазили цѣлу Пенсильванію, Огайо, Ню Йоркъ и иншй стейты за легкою роботою и не найшовши, приходять ту часомъ безъ цента, въ надѣи, що ту оженять ся зъ такими нашими дѣвчатами, що мають богато грошей. Но нашй дѣвчата не дуже летять за такими женачами, бо вже неодна переконалась добре, яка потѣха зъ такого вандрôвника. Неоденъ найперше старае ся всѣми способами, еще передъ слюбомъ, забрати вôдъ дѣвчины грошѣ, а коли то ему удасть ся, иде неразъ до слюбу, но на «ферѣ» або «карѣ» замѣнить ся въ пару и Богъ знае, де его очи понесе. Другій зробить «спросины», принесе «кекъ», но коли на другій день доведае ся, що дѣвчина немае богато грошей — якъ злодѣй утѣкае, якъ се було минувшои зимы. Иншій знову вже оженить ся (розумѣе ся, що кошта весѣльнй заплатила дѣвчина) и по весѣлю полежить еще колька тыждней, а коли вже жена выганяе до роботы, бере вôдъ жены остатнѣй центъ и не сказавши нѣкому навѣть „good bye", иде въ Пенсельванію и вже конець всему. Въ той способъ неоденъ зруйновавъ себе и дѣвчину на цѣле жите. А черезъ що? Черезъ власный перозумъ. Бо днесь нашъ чоловѣкъ, не знаючи жадной штучнѣйшои роботы, нѣгде легку роботу не може достати, днесь всюда пытають ся, яку чоловѣкъ знае роботу. Тому я хочу тымъ нашимъ хлопцямъ, що мають замѣръ ити за роботою, подати добру гадку, въ якій способъ можуть достати легку роботу и бути людьми.

Такъ волочитись зъ плейзу на плейзъ, цѣлкомъ не розумно. Въ той способъ чоловѣкъ самъ собѣ бере тяжко заробленый грôшь и дае богачамъ. Се цѣлкомъ по дурному. Тому, если хто зъ пашихъ хлопцѣвъ мае троха гроша и хоче достати добру роботу, пай не волочить ся зъ плейзу на плейзъ, бо въ той способъ еще нѣхто не доставъ доброи роботы, але най прійде ту до Ню Йорку и най иде до школы учитись якого-небудь ремесла. Ту есть школа „New York trade school", де учать рôжного ремесла, якъ: ковальства, шлюсарства, теслярства, мулярства, малярства, фарбарства, друкарства, флястрованя всякй електричнй роботы и т. д. Наука подѣлена на двѣ клясы, на денню и вечѣрню. Денна буде зачинатись вôдъ 8. год. рано до 5 пополудни, вечѣрня вôдъ 7. до ½10. За денню треба заплатити вôдъ 25 до 40 долярôвъ, а за вечѣрню вôдъ 12—16 дол., пôсля того якои роботы ученикъ учить ся. Наука розпôчне ся дня 16. октобра, а скôнчить ся 4. апрѣля 1900 р. До науки принимають хлопця вôдъ 17 до 26 лѣтъ. Длятого, если хто зъ нашихъ хлопцѣвъ мае замѣръ ити за роботою, най не марнуе дармо грошей на трены, але най иде до школы. По укôнченю достане свѣдоцтво при помочи котрого може всюда достати легку роботу.

Єсть ту такожь школа барберска, де безплатно учать за 8 тыждней и потому дають свѣдоцтво. Неоденъ нашъ здôбный хлопець, знаючи добре голити, мôгъ бы въ Пенсильвеніи робити порядне жите.

Такожь можь ту легко научити ся кравецтва. Платить ся вôдъ 5—10 долярôвъ и оденъ мѣсяць за дармо учитись. Хто здôбный, може добре заробити.

Добре такожь заробляють ту при робленю цигарôвъ. За науку платить ся вôдъ 5—10 долярôвъ и 3—6 тыжднѣвъ дармо робити. Хто здôбный, може заробити 2 доляры и бôльше денно. Хто бы хотѣвъ учитись, най удасть ся до Ивана Париляка, 1337 Ave A, а вôнъ кождого научить, бо се чоловѣкъ чесный. Вôнъ продае такожь цигары дуже таньо. Ану бізнесѣсты попробуйте!

Се вôдносить ся такожь и до рускихъ родичей, що мають дорослыхъ хлопцѣвъ, бо нашй родичѣ, якъ доховають ся сына, заразъ его шлють на «бреху шлейта нікувати» и вôдъ молоду такій хлопець мусить въ пороху робити и тому, коли вже приходить до старшихъ лѣтъ, стае ся хворовитымъ, достае, якъ то кажуть нашй люде «задыхъ» и стае нещасливымъ зъ причины своихъ родичей, що жаловали наложити троха гроша, щобы чогось лѣпшого научивъ ся. Кождый отець, що бажае добра своѣй дитинѣ, най не лакомить ся на колька долярôвъ, що ему сынъ принесе зъ «брехи», бо тымъ не дуже збогатить ся, але най дасть сына учити чогось доброго, а певно на старй лѣта не буде бѣдовати.

Викторъ Гладикъ.

Допись зъ Олифанту.

Якъ минувшого такъ и сего року одною зъ нагородъ для школярôвъ бувъ пікнікъ. Пікнікъ сей вôдбувъ ся въ пятницю, дня 4-го августа. Погода була прекрасна. Около девятои годины рано всѣ тутешнй школярѣ, колька школярôвъ «будучихъ» и колькохъ старшихъ людей, разомъ 40 особъ, вырушили на сѣмохъ возахъ въ дорогу. Дорога якъ для дѣтей, що рѣдко коли мають способнôсть возами ѣхати, була досыть далека (перешло 6 миль), однакъ що ишла она посередъ прекраснои гористои и покрытои лѣсами околицѣ, та що кождый бувъ въ веселôмъ настрою и до спѣву готовый, то проминула она дуже скоро. Мы и не стямились коли найшлись на мѣсци призначеня надъ озеромъ Chapman. Побувши тутъ за якійсь часъ, перейшла цѣла громада до поблизько мешкаючихъ рускихъ фармерôвъ, котрй гостинно достарчили всѣлякихъ продуктôвъ господарскихъ для покрѣпленя тѣла, а потôмъ завели насъ на прекрасну полонину окружену зô всѣхъ боковъ лѣсами, де бавились такъ малй, якъ и великй ажъ до вечера. О семôй годинѣ вечѣръ були вже всѣ назадъ дома, та кождый тѣшивъ ся, що провѣвъ день весело, безжурно, на лонѣ природы.

За устроене той прогульки повинни дѣти бути вдячными всѣмъ тымъ, що безкорыстно дали имъ до ужитку свои возы и конѣ, або въ иншій способъ причинились до зробленя имъ той пріятности, а вдячнôсть свою покажуть имъ найлѣпше въ той способъ, если будуть добре учитись.

Г.

НОВИНКИ.

Отвертый листъ до предсѣдателя „Соединенія".

Всечестнѣйшій Отче!

Дня 8. червня с. р. заложивъ я, при помочи людей, братство св. Ап. Петра и Павла въ Auburn, N. Y., котрого бôльшôсть членôвъ заявила охоту приступити до „Соединенія". Примѣчаю, що на головнôмъ мітингу и я вступивъ въ члены того братства. Пôсля заявы братства, що оно хоче вступити до „Соединенія", секретаръ того товариства мае письмо писане рускою мовою, латинскими буквами, приславъ на руки выбраного секретаря Теодора Ротка слѣдуюче письмо, котре я, дословно наводжу:

New York, N. Y., June 30, 1899

Cteny Brat Rotko!

Otpovedno na vas'o pismo, davam vam do laskavej znamosti, z'e Spolok Sv. Ap. Petra i Pavla v Auburn, N. Y., ktery s'e hlas'il do „Sojedinenia Grek. Cath. Russ. Bratstv" lem v tym sluc'aju budze prijaty do „Sojedinenia", ked o. Nestor Dmytrow budze vyn'echany, bo proti o. Nestora Dmytrow su take pric'iny, pre ktere jeho ne moz' prijac do „Sojedinenija"

Dalej ne podaliste roky Stefana Kasardoj, proszu to urobic.

Ked Spolok kontetny o vis'ej udanou spravou, proszu otpisaty, i tedy budze prijaty do kruhu „Sojedinenija".

Z bratersku uctou

A. B. BESSENY
h. secretar.

Пытаю ся васъ отче, чи звѣсне вамъ се рѣшене, а если такъ, то смѣю просити, щобъ вы схотѣли публично подати тй „pric'iny" изъ-за котрыхъ я не можу бути членомъ „Соединенія". Вашй наведенй и доказанй причины заспокоять не такъ мою цѣкавôсть, якъ тыхъ людей, зъ котрыхъ я зложивъ братство въ Auburn, N. Y. Сподѣю ся, що схочете менѣ на сей листъ тою самою дорогою вôдповѣсти, однакъ по руски не по словеньски, якъ се вашь секретарь въ кореспонденціи зъ рускимъ братствомъ робить.

Прійміть о. предсѣдатель мое належне поважане.

О. Н. Дмитрôвъ.

Православно-россійскій ґрафъ укравъ 70.000 рублѣвъ церковныхъ.

Американьскй газеты зъ дня 8. августа б. р. доносять о великôмъ злодѣйствѣ, якого допустивъ ся православно-россійскій ґрафъ Петеръ Александровичь, котрый будучи высокимъ урядникомъ въ Россіи, мавъ въ своихъ рукахъ державнй грошѣ, на будоване церковь и школъ; но Москаль не дурный, пофалшовавъ чеки и квіты, вхопивъ 70.000 рублѣвъ и почвалавъ до Америки, де змѣнивъ свое имя на Петеръ Петерсъ и навѣть першй паперы американьскй на тое нове имя бувъ вынявъ и осѣвъ въ Моренпільдъ. Однакъ россійска полиція прислала фотографію ґрафа до американьскои поліціи и на дняхъ россійскій конзуль въ Ню Йорку, при помочи тутешнои поліціи выслѣдивъ «пташка», котрого замкнули до «Ивановои хаты», де буде мати добру нагоду научити ся: «10 заповѣдей божихъ», особливо «семе не кради», бо въ Россіи того не научивъ ся.

Длячого найбôльшій міліонеръ Асторъ утѣкъ зъ Америки?

Звѣсна рѣчь, що Вілліямъ Вальдорфъ Асторъ належить до найбôльшихъ «доробкевичôвъ» міліонерôвъ на свѣтѣ. Єго прадѣдъ Иванъ Якобъ Асторъ походивъ зъ маленького села нѣмецкого Вальдорфъ (въ Баденъ) и въ 1784 р. привандровавъ до Америки, щобы ту чогось доробити ся. И дѣйсно ему удало ся будь въ чесный, будь въ нечесный способъ доробити ся великого маетку, котрый днесь выносить 200 міліонôвъ долярôвъ; рôчного доходу мае Асторъ 10 міліонôвъ... Неоденъ зъ читателѣвъ покивае головою и зрушить раменами и самъ себе запытае: якъ може чоловѣкъ бѣдный прійти чесною працею до такъ великого маетку? Вôдповѣдь легка и проста: лише циганьствомъ (Американцѣ звуть «бізнесомъ») и кривдженемъ робôтниковъ можна зробити такъ великй міліоны. Рѣчь ясна, що богачѣ повиннй платити и вôдповѣдный податокъ, особисто-доходовый, але они выкручують ся чи то пôдкупствомъ, чи то фальшивыми зôзнанями... Урядъ податковый въ Ню Йорку оцѣнивъ, що Асторъ мае рôчно 2 міліоны дол. доходу (а 8 міліон. опустивъ ему) и вôдъ той сумы наложивъ на него податокъ, но Асторови выдавъ ся той податокъ за высокій, черезъ що озлобивъ ся и утѣкъ зъ міліонами до Англіи на стале мешкане, умысне, абы не платити податку... А треба знати, що Асторъ есть великимъ скупаремъ, бо часомъ и ѣсти собѣ жалуе..., бо неразъ его въ боцѣ коле.

Вѣкъ престоло—наслѣдниковъ европейскихъ.

Найстаршимъ европейскимъ наслѣдникомъ трону есть Альбертъ-Едвардъ принцъ, зъ Уельсъ, будучій король англійскій и днесь числить 58 лѣтъ. Даньскій престоло-наслѣдникъ Христіянъ Фридрихъ числить 55 лѣтъ; архикнязь Вільгельмъ люксенбурскій 47 р.; шведскій 42 р.; румуньскій 34 р.; грецкій 31 р.; италійскій Вікторъ Емануель 30 р.; Данило чорногорскій 28 р.; россійскій Михаилъ 21 р.; пруский Фридрихъ Вільгельмъ 17 р.; португальскій 12 лѣтъ.

Вôдповѣдь „репортеру" короткихъ вѣстей зъ Ню Йорку.

Моимъ звыкомъ есть, що коли прійде мое число „Свободы", сейчасъ переглянy еи цѣлу, а опôсля вôдкладаю на громадку. Подôбно учинивъ я и зъ послѣднымъ 32. числомъ той-же газеты, въ котрôй здыбавъ-емъ ся зъ якимсь новоупеченымъ «репортеромъ» именемъ В. Г., котрый каже, що Е. Прозора, Д. Салей и В. Саричь задумують выдавати газету, но головы нема. Отже п. В. Г! тая тройка ломила собѣ голову иншими головами, но если вы гадаете, що ваша голова надасть ся до пашои прессы, тогды попробуймо.

В. Саричь.

— **На Порто Ріко,** що недавно забрали Американцѣ вôдъ Ишпаніи, лютилась така страшна буря, що сотки людей поубивала, а въ засѣвахъ и будынкахъ наробила такои величезнои шкоды, що населеню грозить голодова смерть.

Колько прибуло еміграптовъ до Спол. Державъ въ 1899 р?

Африканцѣвъ (мурины) 220 мущинъ, 192 женщинъ; Арменцѣвъ 471, мущ., 203 жен.; Австрійцѣвъ 87 мущ., 32 жен.; Зъ полудн. Америки 42 мущ., 10 жен.; Зъ центральнои Америки 38 мущ., 20 жен.; Болгаръ 19 мущ., 1 жен.; Чехôвъ и Моравянъ 1262 мущ., 1264 жен.; Хинчиковъ (Чайныхъ) 1627, мущ., 11 жен.; Кроатôвъ и Слявонцѣвъ 7266 мущ., 1366 жен.; Кубанцѣвъ 1074 мущ., 300 жен.; Дальматинцѣвъ и Босняковъ 297 мущ., 70 жен.; Голяндцѣвъ 1226 мущ., 634 жен.; Индіянъ всхôдныхъ 12 мущ., 3 жен.; Англійцѣвъ 6707 мущ., 4005 жен.; Фінляндцѣвъ 3942 мущ., 2155 муж.; Французôвъ 1428 мущ., 850 жен.; Нѣмцѣвъ 14.741 мущ., 11.880; Грековъ 2263 мущ., 132 жен.; Гавайцѣвъ 78 мущ., 80 жен.; жидôвъ 21.153 мущ., 16.262 жен.; Унґарôвъ 567 мущ., 233 жен.; Ирляндцѣвъ (айришôвъ) 13.720 мущ., 18.625 жен.; Италіянцѣвъ (пôвн.) 9746 мущ., 3345 жен.; Италіянцѣвъ (полу.) 45.587 мущ., 20.052 жен.; Японцѣвъ 3171 мущ., 224 жен.; Литвинôвъ 5291 мущ., 1567 жен.; Мадярôвъ 3060 мущ., 1840 жен.; Мексиканцѣвъ 80 мущ., 83 жен.; Чорногорцѣвъ 4 мущ., 1 жен.; Зъ островôвъ 10 мущ., 4 жен.; Поляковъ 18.191 мущ., 10.274 жен.; Португальцѣвъ 1101 мущ., 995 жен.; Румунôвъ 90 мущ., 6 жен.; Россіянъ (Москалѣвъ) 1261 мущ., 512 жен.; Русинôвъ 872 мущ. 528 жен.; Скандинавцѣвъ 12.747 мущ., 10.502 жен.; Шкотôвъ 1057 мущ., 695 жен.; Сербôвъ 62 мущ., 7 жен.; Словаковъ 10.324 мущ., 5514 жен.; Ишпанцѣвъ 899 мущ., 97 жен.; Сирійцѣвъ 2446 мущ., 1262 жен.; Зъ Семигорода (Угорщина) 4 мущ.; Турковъ 26 мущ., 2 жен.; Волохôвъ 853 мущ., 506 жен.; Заходн. Индійцѣвъ 90 мущ., 54 жен.; Австральцѣвъ 39 мущ., 37 жен.; Зъ Кореѣ 22 мущ.; Швайцарôвъ 1 мущ.; Иншихъ 3 мущ., 1 жен. Разомъ прибуло 195.277 мущинъ, а 116.430 женщинъ въ 1899 р. Въ 1899 роцѣ прибуло 135.775 мущ., а 93.524 жен. Зъ того видно, що того пôвъ року прибуло до Спол. Державъ еміґрантôвъ майже тôлько, що въ тамтôмъ цѣлôмъ роцѣ. Рѣчь певна, що Русинôвъ прибуло бôльше, але богато дало ся записати межь Поляковъ и Мадярôвъ, а часто и межи Москалѣвъ. Родовитй Американцѣ страшно ненавидять еміґрантôвъ головно тому, що тй суть найлучшими робôтниками, а Американцеви не хоче ся тяжко працювати. Американки знову не хотять въ дома самй нѣчого робити и длятого розхапують до службы европейскй дѣвчата и добре имъ платять неразъ и $20 мѣсячно крôмъ утриманя. На фармахъ (господарствахъ) головно працюють еміґранты, а мало давныхъ родовитыхъ Американ котрй люблять зъ перомъ въ рукахъ высиджовати по рôжныхъ офісахъ (урядахъ). Отъ причина зависти!

Holy firecrackers.

Остатными часами маса місіонерôвъ рôжныхъ христіяньскихъ вѣроисповѣдань накулась на Хинцѣвъ (чайныхъ) и давай навертати ихъ на христіяньску вѣру. Хинцѣ зразу противились, місіонарôвъ выганяли, били, забивали навѣть. Наразъ однакъ перестали місіонарамъ пакости робити, а напротивъ дуже радо принимали библія дарованй имъ місіонарами. Тй послѣднй радувались тому немало, а що попытъ бувъ великій, то въ протягу недовгого часу спровадили зъ самои Америки и роздали 84.000 библій. Тое нагле навертане ся Хинцѣвъ на христіяньску вѣру, впало декому въ пôдозрѣне, котре було вповнѣ оправдане, бо дослѣды выказали, що Хинчики брали библіи лишь длятого, щобы мати зъ чого firecrackers робити.

— **Якъ читателѣ** можуть змѣркувати зъ того числа нашои газеты, то „Свобода" стае теперь выходити въ иншôмъ видѣ. Закупили мы богато новыхъ черенокъ, дали нову напись, черезъ що выдали мы богато грошей. Всѣ предплатники нашй, що ще не вырôвнали зъ нами рахункôвъ, повиннй чимъ скорше надсылати грошѣ за перечитанй числа „Свободы", бо якъ самй бачуть, що при побôльшенôй роботѣ треба бôльшого накладу. Уважайте, що мы мусимо за все платити готôвкою, то жь и вымагаемо готôвкою своеи належитости.

— **Въ Ню Йорку,** накладомъ канадійского уряду, вышла брошурка по руски пôдъ заголовкомъ: «Західна Канада».

ПОЧТОВА СКРИНКА.

Може хто знае, де знаходить ся мôй сынъ, Антôнъ Турта, то най напише або до редакціи „Свободы", або до мене: Michael Turta, Fish Creek, P. O. Rostern, Sask., N. W. T., CANADA.

Книжки всѣлякого рода можете купити въ книгарни рускои читальнѣ въ Олифантѣ.
Адресъ: J. J. Ardan, Box 418, Olyphant, Pa.

Оголошене.

Рускій маляръ такъ въ мѣсци якъ и по другихъ мѣсцевостяхъ, малюе и паперуе домы, церквы по дуже приступной цѣнѣ. Пишѣть на адресу:
АНДРЕЙ КАШЕНЬСКІЙ
136 Morris str.
Jersey City, N. J.

Отже скажу смѣло, сумлѣнно и щиро, яко сынъ свого народу, що вы интелігентники не годнйсьте оцѣнити, яка то благодать наша еміґрація до Канады. Нынѣ 20.000 народа безъ мала не заняла тôлько землѣ якъ цѣла Галичина. Нынѣ братъ нашь, котрый въ Галичинѣ навѣть не мавъ доброго понятя о пшеници, маслѣ, сырѣ, щоденно уживае сего дару, якимъ природа такъ щедро обдарила насъ, а черезъ зле устройство такъ богато людей лишенй ихъ. Одно зле, що силы народнй уйшли зъ краю, однакъ, коли глянемо, яка нужда тисне народъ, мы мусимо се оправдати. Та сй слова, братя Галичане, нехай вамъ не будуть заохотою до еміграціи, бо про сю я сказавъ перше, що не треба рушатись, не розваживши, лише нехай не взбуджують у васъ жалю до выйшовшихъ черезъ злй поученя вôдъ вашихъ. Вы вже оставшй, берѣть ся щиро до працѣ въ рôднôмъ краю, будьте тверезй, ощаднй, учѣть ся любити правду, а буде вамъ найлучше, десьте ся уродили. Знайте, братя, хоть якъ бы чоловѣкови добре вело ся въ чужôмъ краю, таки часами стискае его за серце при споминѣ рôдного краю, хочь признаю ся вамъ, що кождому въ насъ ту жиючому, дуже мало остае ся часу до розваги. Въ Америцѣ кождый працюе и то тяжше чимъ въ старôмъ краю, то-жь и часъ бѣжить скорше.

При кôнци належить ся згадати менѣ про нашихъ Пенсильвенѣйцѣвъ. Нашй Русины зъ Пенсильвеніи заохоченй добрыми людьми, выйшли до Канады на господарство. Спора пачка прійшла ихъ и котрй взяли ся до землѣ, то нынѣ добре мають ся и суть примѣромъ для нашихъ галицкихъ. Живуть они на кольоніяхъ: Стуартбурнъ, Давфинъ, Йорктонъ, Едмонтонъ и Вірденъ (Манітоба). Колька, котрй не хотѣли працювати, вернулись назадъ до Пенсильвенія.

Такъ отже оставмо нашихъ галицкихъ канадійцѣвъ та Духоборцѣвъ въ спокою, нехай здоровй заробляють грошѣ та розживають ся на новой земли, а може колись и зъ насъ будуть люде.

К. Ґеникъ.

B. Wojszner
1118 Carson Str.,
S. S. PITTSBURG, PA.

Межи 11 а 12 улицею на Савтъ-Сайдъ, 4 бльоки вôдъ рускои церкви есть шторъ, де можна купити дуже краснй и танй убраня для дорослыхъ и дѣтей.

Въ тôмъ шторѣ можна купити на себе всьо вôдъ нôгъ до головы, ковты, споднѣ, — а якй краснй — капелюхи, сорочки, краватки, шкарпетки и иншй краснй а дуже танй рѣчи.

УВАЖАЙТЕ!

Панъ В. ВОЙШНЕРЪ есть католикъ, справедливый чоловѣкъ, швиндлю не знае, за ковтъ не возьме певно $15 якъ вôнъ коштуе $8.

РОЗМОВИТИ ся можна по руски, польски и якъ хто хоче. До него треба йти безъ тлумача.

КУПУЙТЕ ВЪ СВОГО, НЕ СПОМАГАЙТЕ ЧУЖИХЪ, ЖИДÔВЪ, БО ТО ГАНЬБА. ЯКЪ МАЕТЕ ЩО КУПИТИ, ЙДѢТЬ ДО:

B. WOJSZNER
1118 Carson Str.,
S. S. PITTSBURG, PA.

Q 66

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ЛИСТЪ РУСКОГО ЖОВНѢРА ЗЪ КУБЫ.

Тѣшить мене дуже, що вамъ тамъ въ Спол. Державахъ несогôрше веде ся, лишь за то менѣ прикро, що вы тамъ собѣ прогулки та пікніки выправляете, коли я туть, вмѣсто забавы, мушу сидѣти помѣжь дичиною. Але що-жь робити, коли разъ на 3 лѣта запроданый? Така моя доля!.. Хотяй менѣ тутъ не зле, таки все тужно за своими. Жите тутъ нудне, бо щодня одно и то само повторяе ся. Въ день нѣгде не можна выйти, бо велике горячо та волить собѣ чоловѣкъ гдесь въ тѣни полежати, а вечеромъ хотяй холоднѣйше, та где-жь чоловѣкъ выйде, коли тутъ нѣякихъ забавъ нема, та навѣть зимнои шклянки пива не може достати. То-жь звычайно сидимо дома, читаемо або граемо въ карты. Касарня наша есть зъ грубого муру, длятого дуже холодна, а особливо ночь тутъ холоднѣйша, въ порôвнаню до вашихъ. Для охороны вôдъ комарôвъ масмо клѣтки мушлѣнôвъ навколо и зъ верха лôжокъ, котрѣ выглядають якъ бы менажерія повна дикихъ звѣрей. Для насъ суть они дуже добрѣ, бо тутешнѣ комары тнуть страшно. Вмѣсто свѣчокъ спровадили велики лямпы нафтовû, котрѣ дають ясне свѣтло. Спровадили такожь пецы кухоннû, въ котрыхъ дровами палять ся. Мундуры нашû змѣнили на легшû льнянû и соломянû капелюхи. Словомъ, все застосоване до тутешного горячого климату, такъ, що здаесь, довшій часъ тутъ побудемо.

Була поголоска въ газетахъ, що мають насъ выслати на Филипины, але не знати, чи тому правда и менѣ не хоче ся вѣрити, бо на що-жь всѣ тû приготованя, якъ бысьмо ихъ мали покинути?

Мѣсточко Ciego de Avila, въ котрôмъ стоимо, е дуже мале та занедбане въ страшный способъ. Домы о однôмъ поверху, збудованû зъ дощокъ не гиблюваныхъ, покрытû листемъ пальмовымъ або дахôвкою (гонтôвъ тутъ нема) та побѣленû вапномъ. Суть такожь домы мурованû, але тôлько у богатшихъ та дуже рѣдко. Повалы въ домахъ не мають задля великого горяча, то-жь выглядають якъ у насъ стайнѣ. Кубанцѣ, се народъ дуже лѣнивый, волочать ся по улицяхъ заваляні якъ цигане, бо навѣть вмыти имъ не хоче ся. Ось що зъ нихъ зробила ишпаньска неволя! Каждый Кубанецъ, а навѣть малû хлопцѣ вôдъ 10 лѣтъ, носять за поясомъ нôжь або шаблю, а декотрû мають такожь револьверы. Найбôльше ѣздять кôнно, можна часами побачити цѣлу родину и всѣ домовû знаряды зладованû на трое маленькихъ коняток. Возы мають на двохъ колесахъ дуже велики та незграбнû, такъ, що кôнь мае що самого воза тягнути.

Земля тутъ буйна и принесла бы не мало пожитку, коли-би було кому управляти, а такъ лежить пустою, поросла дикимъ хвастомъ. Обі нашихъ тутъ хлѣборобôвъ, нашихъ!..

Цитрина, помаранча, орѣхи кокосовû и всѣ иншû овочѣ ростуть дико, а що сказати, если-бъ ихъ хто годувавъ? Нема кому, чи не хоче ся выдобути изъ земли богацтво, котре въ нѣй знаходить ся. Погода тривала досыть добре. Горячо велике (100—120 степенѣвъ) дощь теперь поливае частѣйше, громы страшно сильнû бувають, але скоро минають. Мы вже до сего климату добре призвычаенû та не дуже зважаемо на горячо и було-бъ все all right, кобы не туга за своими.

Кôнчу, а иншимъ разомъ напишу бôльше.

Т. Лабовскій.

ГДЕ ЄСТЬ?

Федьо Репакъ, зъ Смеречного, Коросно, 25-лѣтный, 5 стôпъ и 12 цалѣвъ высокій, сильного чорного зросту, втѣкъ дня 2. авгус. зъ женою Дмитра Яницкого зъ Ford City, Pa. коло Питсбурга правдоподôбно въ нюйорскій контры. Передъ 4 лѣтами той Репакъ бувъ въ Шенандоа 6 мѣсяцѣвъ, а опôсля коло Шамокінъ на „Икрочь.“ Не знае говорити лишь по руски, нѣ читати, нѣ писати. Жѣнка Марія Яницка есть середного росту, мизерна, бльондинка, 26 лѣтъ. Понеже забрали зъ собою значну суму моихъ грошей, прошу про то повѣдомити мене, де они перебувають. Хто бы донѣсъ менѣ о тôмъ, достане нагороду.

Dmytro Janicki
P. O. Box 380
FORD CITY, PA.
Armstrong Co.

STANISŁAW SZARŻYŃSKI
805 Carson str.
S. S. PITTSBURG, PA.

Аптикарь зô старого краю Мае лѣкарства на всѣ хоробы, навѣть на гостець и мадру. Одень блькокъ вôдъ рускои церкви.

Попирайте свого!

ВЕЛИКІЙ И НАЙТАНШІЙ СТОРЪ ЗЪ ЧЕРЕВИКАМИ НА ЦѢЛЕ МѢСТО.

W. J. Gable,
Oak Str. — Mt. Carmel. Pa.
Другû дверѣ вôдъ почты.
ИДѢТЬ ДО НЕГО.

HENRY FREY
PHOTOGRAPHER
421 Lackawanna Ave.
Scranton, Pa.

Хочешь мати красну фотографію, вѣрный портретъ, зайди до того фотографа. Вертаешь зô слюбу зайди зъ жѣнкою до него, дай ся здняти, а будешь мавъ на цѣле жите памятку. Маешь ладну дитинку дай фотографовати у него, а будешь мати красный образъ. Єсть у Васъ братство, най зайде до того фотографа, а вонъ Вамъ зробить фотографіи и портреты, яки хочете. — У него рôжнородни фотографіи и портреты можна замовити и то по дуже умѣркованôй цѣнѣ.—За роботу гваратуе.

Хто изъ краянôвъ Русинôвъ, Словакôвъ, Полякôвъ желавъ бы собѣ на весѣляхъ, екскурзіяхъ, баляхъ мати добру музику, най удасть ся на понизшу адресу. Умѣе грати хорошû рускû, Словеньскû, польскû венгерскû и англійскû танцѣ:

СТЕФАНЪ СИВАКЪ
(Stefan Siwak)
MAYFIELD, PA.
P. O. BOX 112.

Dr. S. Blumberg,
1716 Carson str.
PITTSBURG, PA.

Кождый то знае, що въ Америцѣ шукають за такимъ докторомъ, котрый покôнчивъ свои науки въ старомъ краю. Д-ръ Блюмбергъ вычивъ ся за лѣкаря на университетѣ въ Варшавѣ, а зложивши испытъ державный въ Филаделфіи осѣвъ въ Питсбургу. Дуже добрый докторъ. Розмовити ся можна по руски, англійски, нѣмецки и польски. — Якъ хорый зайде до него, заразъ выздоровѣе!

Юліянъ Копыстяньскій
(Julian Kopystianski)
420 W. Pine st.
ШАМОКІНЪ, ПА.

Первородный сальонъ рускій. — Найлучшû напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалû, цигара дуже добрû.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

Купуйте книжки
ЕВГЕНІЯ ПРАВДИНА:

1) Новорожденный мессіянизмъ страны доллара и старый свѣтъ (соціял. очеркъ), 2) Правосудіе въ странѣ свободы, 3) Дѣти народа страны свободы. Цѣна кождои книжки 10 цнт., зъ пересылкою 12 цнт.

Можна замовляти романъ Л. Н. Толстого „Вôдроджене“ (Воскресеніе), выдаване въ Англіи, безъ цензуры и безъ пропусковъ. Романъ выходить разъ въ мѣсяць выпусками. Всѣхъ выпускôвъ буде 15, кождый по 12 цнт. зъ пересылкою. Якъ хто заплатить $1.30 дôстане книжку зъ пересылкою, бо по выпечатаню романа цѣна пôднесе ся. Доси вышло два выпуски.

Адресуйте:
A. Wasserman,
29 Clinton str. near Stanton str.
NEW YORK, CITY.

Н О В Ô С Т Ь !

Чисто американьска фірма продае гарнû годинники.

За $3.65 м жешь достати годинникъ, але самъ заплатишь почту, а за $3.95 фірма платить сама, ще и ланцушокъ додае. Если тобѣ годинникъ не подобаесь, можешь его вôдослати, а грошѣ тобѣ звернуть.

Пишѣть на адресу:
ROYAL BARGAIN HOUSE, 334 Dearbon str.
CHICAGO, ILL.

СВОЙ ДО СВОГО!

Єфремъ Лучковецъ,
E. INDEPENDENCE near VINE STR.
въ Шамокінъ, Па.
— РУСКІЙ ГОТЕЛЬ. —

Чистенькій тамъ готель зô всякими выгодами. Пиво, вино, віска, темперъ и другû напоѣ все свѣжû и найлѣпшого гатунку. Услуга чемна и солідна. Склянки великû и малû пôсле вподобы.

Люде! Вже часъ покинути чужихъ, а пора вже себе самыхъ пôдпомагати.

Hotel
HETMAN CHMIELNICKI
Alex Halaburda,
Mt. Carmel, Pa.

Коло лігайского дипа есть рускій готель, одинокій на цѣле мѣсто рускій готель. Чистенько тамъ, всякû напои, якъ віска, пиво, румъ, темперъ и ин. дуже добрû и здорові. Хто хоче переночувати, знайде тамъ чисте лôжко и чемну услугу.

А ту Русины! Чия будемо все ходити по чужихъ людяхъ и за свои грошѣ по кутахъ стояти?

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ СТОРЪ ЗЪ УБРАНЕМЪ НА ЦѢЛЫЙ ОЛИФАНТЪ, ПА.
Юрія Хиляка.

Хто хоче мати добре и красне убране, а ще до того за таний грошъ, то най иде куповати до Ю. Хиляка, но най не забуде взяти и грошѣ зъ собою, бо тамъ все cash.

Продае вôнъ такожь шифкарты и посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта. — Идѣть до старого знакомого!

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— И —
готельничій
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко руской плебанін.

Добрый вечеръ друже мôй!
— добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— до Талпаша, брате!

Що за Талпашъ? Звѣдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него все Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...

— Що за брындза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Тамъ падзвычайно!

ЗВѢСТНЫЙ СЛОВЕНСКІЙ АДВОКАТЪ (лоеръ)
Катлинъ и Некарда
(Catlin & Nekarda)
309 Broadway
NEW YORK, N. Y.

Сей адвокатъ выправуе нагороду вôдъ компаній, если-бъ котрого зъ робôтникôвъ або убило або покалѣчило. Рôвно-жь приймае всѣ кримінальнû и цивильнû жалобы.

THOS. LOWTHER
Restaurant and Bar.
628 Carson str.
S. S. Pittsburg, Pa.

Зайдѣть до него. Тамъ свѣже пиво, смачна перекуска. Хто хоче, дôстане обѣдъ дуже дешево.

Ану спробуйте!

Lehigh Valley R.R.
In Effect May 21, 1899.

Пасажерски трены зъ Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem о год. 7:18 и 9:40 до полудня; а 12:18 и 4:40 по полудни.

До Philadelphi-и и New York-у о год. 7:18 до полудня и 12:18, 4:40 по полуд.

До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всѣхъ стацій въ околицяхъ вуглевыхъ о год. 7:18, 9:40 до полуд. и 12:18, 4:40 по полудни.

До Shamokin о год. 7:30, 11:22 до полуд; а 2:20, 6:42 и 9:56 по полудни.

Експресови трены до Philadelphi-и и New York-у о год. 7:18 до полудня; 12:18 и 4:40 по полудни.

Трены до Mt. Carmel.

Зъ New York-у о год. 8:08 до полудня и 4:10 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:00 по полудни.

Зъ Philadelphi-и о г. 4:10, 9:00 до полуд. и 4:50 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:32 по полуд.

Зъ Pottsville о год. 9:45 до полуд., 12:35, 5:05 и 8:15 по полуд.

Зъ Wilkes-Barre о год. 8:00 до полудня, 3:00 и 6:00 по полуд. Въ недѣлю о год. 3:00 по полуд.

Недѣльни трены до: Philadelphi-и, New York-у и до всѣхъ стацій межи тыми мѣстами о год. 9:12 до полудня.

До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до всѣхъ стацій въ околицяхъ вуглевыхъ о год. 9:12 до полуд. и 5:55 по полудни.

Недѣльный тренъ до Shamokin о год. 10:20 до полуд. и 7:58 по полуд.

CHAS. S. LEE,
Gen'l Pass. Agent,
R. H. WILBUR, General Supt.

УВАГА: Хто хоче ѣхати на Весты, най купить собѣ тікетъ на лигайску желѣзницю, бо найтуньша и найвыгôднѣйша. По ближши информаціи удьвайте ся до:

JOHN S. LAUGHLIN,
Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Выпаймае такожь керичи на похороны, хрестины и весѣля по дуже низкихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA
Удавайте ся въ потребѣ до него.

УВАЖАЙТЕ, БО И ТО ВАЖНЕ!

Хто бы мавъ деяке право най не ходить по покутныхъ жидôвскихъ, такъ званыхъ тлумачахъ, але най удасть ся до правдивого адвоката Вилама Воколека, въ Скрентонѣ. Вôнъ залагоджуе всякû справы въ кортѣ, а и сторокраевѣ и зъ нимъ можна розмовити ся по руски.

Адресъ его такій
W. Vokolek
ATTORNEY AT LAW,
502 Lackawanna Ave.
COR. WASHINGTON AVE.
Scranton, Pa.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякû потрѣбнû рѣчи до житя, якъ такожь убраня майнерскû и звычайнû можна купити.

Посылае такожь грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, таньо и беспечно

Продае шіфкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побольшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 показуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнû Русины належать до той компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $2000.

Заряджае нимъ:

Теодоръ Федько

LAUER BREWING CO.
въ READING, PA
ЗАЛОЖЕНЫЙ 1866 року. — Вырабляе 25.000 бочокъ мѣсячно.

Пиво одного зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Pennsylvenia „LAUER BREWING CO.“ есть вôльне вôдъ всякихъ примѣшокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завсѣгды одни и тои самои доброты и прiемного смаку и есть споряджене пôдъ зарядомъ одного зъ найздôбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварôвъ.

Вырабляе въ найлѣпшомъ гатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Сальонѣсты и приватнû родины повиннû замавляти пиво лишень въ броварѣ:

LAUER BREWING CO.
READING, PA.

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкарь. Довголѣтна практика дала ему способнôсть стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае такожь свою власну антику, въ котрой вырôбляють ся дуже добри и помочни лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литевски, по польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса!

РУСКІЙ САЛОНЪ
Петра Серафина
„на новомъ мѣстѣ“
въ Шамокінъ, Па.

Где якъ где, але у Серафина то уже можь найлѣпше забавитись а и порядну склянку пива выпити. Хто у него лишь разъ бувъ, не хоче бôльше нѣгдѣ пойти, тôлько до него. Мае такожь файну галю, где можна вôдбувати мітинги, а и потанцювати собѣ.

Хочешь мати „good time“ иди до Петра.

Едмундъ Лембикъ
(Edmund Lembik)
13—15 EAST MINE STR.
HAZLETON, PA.
— коло дипа —

мае салюнъ, де можна дôстати дуже доброи горѣвки, пива и всякихъ напоѣвъ.

Е. Лембикъ есть такожь публичнымъ нотаромъ, тожь хто потребуе повномочія або мае яку грунтову справу въ старôмъ краю, най удасть ся до него.

Адже-жь каждый знае Лембика, най иде до него.

O. Murdza & Bro's
46. Second st.
MT. CARMEL, Pa.
О. МУРДЗА и БРАТЪ.

Сторъ заосмотреный въ найлѣпшій товаръ, спроваджованй впрость зъ найбôльшихъ складôвъ. Каждый знае вже Русинôвъ въ Mt. Carmel заосмотрюе въ живность. Продае такожь шифкарты и посылае грошѣ до старого краю таньо, точно, скоро и беспечно.

Свой до свого — а до чужого не иный ся. Жидôвъ оминайте зъ далека!

Гавріилъ Малинякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого гатунку.

Братя! замовляйте у свого!

Dr. F. J. Meek
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin and Chesnut str.

Одинокій лѣкарь, славяниннъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякû хоробы скоро и въ коротком часѣ. Особливо передовый лѣкарь въ справахъ положничихъ. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.
TROMETTER'S
(Трометеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ каждôмъ часѣ можна достати такъ горячû якъ и зимнû перекуски. Потравы приладжованû на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга пильна и солідна.

Особлнвоже для ладей. — Найлучшû вина, пива, лікеры, віски и всѣ можливû напитки. Цѣна дуже мала.

Препоручае ся всѣмъ свою ресторацію, а передовсѣмъ прнѣзжымъ.

Іосифъ Пейко
РУСКІЙ ГОТЕЛЬНИКЪ
— Cor. Commercial & Franklin Street —
въ ШАМОКІНЪ, ПА.

Запрошуе всѣхъ Русинôвъ до себе на свѣже пиво и добру віску. Хочете добро забавити ся, идѣть до Пейка. Чекаешь на стрѣткару, иди до Пейка, а нѣколи не змѣстуешь, бо кара йде попри самû дверѣ.
